
Úvod k 5. cyklu SD a Národní zpráva za ČR – 1. 9. 2016

Trio předsednictví: Nizozemí, Slovensko, Malta

Konzultace k tématu „Umožnit všem mladým lidem zapojit se do rozmanité, propojené a inkluzivní Evropy – Přípravení pro život, připravení pro společnost!“

TERMÍN: čtvrtek 1.9.2016

Nová architektura Strukturovaného dialogu byla schválena 20. května 2014 Usnesením Rady o průběhu procesu Strukturovaného dialogu včetně sociální inkluze mladých lidí. Zavedla rok a půl trvající cyklus, který se měl od té doby soustředit na jednu tematickou prioritu. Rezoluce umožnila Evropské předsednické konferenci v Nizozemí nastavit návodný rámec, jmenovitě popisující existující výzvy, jimž mladí lidé čelí v rámci zvolené priority. Návodný rámec slouží jako základ pro konzultace, které budou vedeny s mladými lidmi napříč Evropou.

Usnesení Rady o podpoře politické participace mladých lidí na demokratickém životě v Evropě z 23. listopadu 2015 stanovila tematickou prioritu pro V. cyklus Strukturovaného dialogu: “Umožnění všem mladým lidem zapojit se do rozmanité, propojené a inkluzivní Evropy – Přípravení pro život, připravení do společnosti.”

Návodný rámec “Umožnit všem mladým lidem zapojit se do rozmanité, propojené a inkluzivní Evropy – Přípravení pro život, připravení pro společnost.”

Kulturní, etnické a geografické rozdíly, které dlouhodobě určovaly podobu světa a Evropy se mění a jsou nahrazovány novou realitou, novými příležitostmi a také novými výzvami pro mladé lidi. Tyto výzvy mohou být charakterizovány množstvím souvisejících a vzájemně se překrývajících témat, jako jsou:

Výzvy pro inkluzivní Evropu

Místo toho, aby bylo zdůrazňováno, jak konstruktivně přispívají mladí lidé společnosti, bývají vnímáni a zobrazováni spíše negativně. Někdy jsou dokonce staršími lidmi nahlíženi jako problém a ne jako příležitost a zdroj. Mediální pokrytí nebývá vyvážené a nedostatečně reflektuje pozitivní i negativní vliv mladých lidí na společnost.

Nátlak, který na mladé lidi vyvíjí kompetitivní společnost (mít placenou práci, neselhat, vypadat dobře, být zdravý, dostát očekáváním apod.) jim může zabránit v tom, aby uplatnili celý svůj potenciál, a může vest k psychologickým a zdravotním problémům nebo také k problémům souvisejícím se zaměstnáním. Formální vzdělávání je příliš teoretické a nepodporuje mladé lidi v tom, aby byli inovativní a kreativní. Mladým lidem chybí

bezpečný a volný prostor, a také modely pozitivních rolí, které by umožnily rozvíjet jejich talent. To vše způsobuje, že je pro ně obtížné najít smysl života. Problémem mladých lidí je, že nemají prostor a příležitost rozvíjet své osobní, společenské a občanské dovednosti, které potřebují k tomu, aby se dokázali vyrovnat se současnými společenskými změnami. Dalším problémem je, že nejsou uznáváni institucemi, rodinou, vrstevníky nebo dokonce i sami sebou.

Marginalizovaní mladí lidé čelí nerovnému přístupu k ekonomickým, právním a společenským příležitostem a právům. To může být způsobeno existujícími zákony, které byly vytvořeny společností a umocňovány tím, jak jsou komunikovány informace. V důsledku toho mladí lidé, kteří jsou vylučováni společností, se začínají také společnosti stranit, jsou deprivováni a mají negativní náhled na život. Přístup k zaměstnání je pro mladé lidi velmi obtížný, zvláště pak pro ty, kteří mají méně příležitostí, jako jsou mladí lidé z kulturních a etnických skupin a mladí lidé se zvláštními potřebami. Příčinou je diskriminace, nedostatek kvalitního vzdělání, nucená migrace a struktura pracovního trhu.

Výzvy pro rozmanitou Evropu

Existuje nedostatek porozumění a interakcí mezi lidmi z rozdílných kulturních a etnických zázemí. Může to být způsobeno strachem z neznámého či ze strachu ze ztráty osobní a kulturní identity a je to navíc umocňováno dezinformacemi a nedostatkem kritického myšlení. Výsledkem mohou být rozdělené společnosti, vzestup extremismu, předsudků a stigmatizace, a také pocit ztráty bezpečí.

Výzvy pro propojenou Evropu

Pokud se mladým lidem neodstává porozumění, ocenění a respekt od druhých, ztrácejí pocit, že někam patří. Také se vždy neztotožňují s existujícími kulturními hodnotami a ekonomickým a společenským uspořádáním. Důsledkem je, že se stávají náchylnější k manipulaci a existuje zde nebezpečí, že se nestanou součástí komunity ani společnosti.

Pro mladé lidi je navíc obtížné zpracovávat informace, využívat je a kriticky je hodnotit. Může jim chybět schopnost orientovat se v přemíře informací, které nejsou vždy spolehlivé, přesné a neodpovídají potřebám jednotlivce. Bez přístupu k náležitým informacím a schopnostem, mohou být mladí lidé uvedeni v omyl nebo negativně ovlivněni při životních volbách, formování svého názoru, přístupu k právům a schopnosti být aktivním občanem.

Výzvy pro Evropu, která je rozmanitá, inkluzivní a propojená jsou složité, vzájemně související a nesnadné k řešení. Konzultace a debaty s mladými lidmi napříč Evropou jim dávají příležitost uvažovat a zodpovídat otázky, které se týkají toho, jak mohou být jejich problémy řešeny a překonány. Členské státy se mohou opravdově snažit tyto problémy řešit, mladí lidé mají však v této snaze důležitou a nedocenitelnou roli a součástí této role je také představení svých nápadů a návrhů a podpora vrstevníků.

Národní zpráva za ČR podle konzultačních otázek 5. cyklu SD

1) Jaké změny ve společnosti Tě znepokojují a jak se s nimi vyrovnáváš? Co by Ti pomohlo se s nimi lépe vyrovnat a co bys poradil/a ostatním?

Změny ve společnosti, ze kterých mají mladí lidé obavy:

- Mladí lidé mají obavy z aktuálních událostí, především z:
  - teroristických útoků
  - vlny uprchlíků
  - strach z možné války nebo nové "studené války"
  - radikalizace a vzestupu xenofobie
  - klimatických změn
  - vysokého počtu mladých, kteří kouří nebo berou drogy
  - V létě se objevily obavy z politického vývoje v Turecku.
- Zvláště v souvislosti s vlnou uprchlíků mají mladí lidé obavy z bezpečnosti a také nevhodné reakce politické reprezentace.
- Přestože mladí lidé nesdílí na uprchlíky jednotný názor, víceméně se shodují v odsuzování rasistických tendencí a nenávisti, které uprchlíci vyvolali.
- Mladí lidé nerozumějí předsudkům ani je nesdílejí a obávají se, aby se ozbrojené a bezpečnostní složky jednostranně nezaměřovali na určité skupiny obyvatel na základě jejich vzhledu nebo kulturního zázemí.
- Mladí lidé jsou součástí měnícího se světa, ale odmítají se připojit k názoru vyvolaného médií a účastnit se nenávistné a fakty nepodložené reakce.
- Mladí lidé se obávají o stav vzdělání. Studenti ztrácí zájem o vzdělání a přístup učitelů ke vzdělání vede ke ztrátě motivace.

Co mladí lidé navrhují jako řešení:

- Poskytování více informací o tématu a celé situaci by mohlo být přínosné. Nicméně informace musí být nestranné a co nejvíce pravdivé tak, jak lze v daný moment zajistit. Měl by být vytvořen transparentní dozorce ("hlídací pes") médií ve formě organizace nebo úřadu, který bude zajišťovat platnost a vyváženost informací, poskytovat fakta a vyváženější analýzy.
- Aby byla zajištěna transparentnost médií, odpovědné orgány pověřené kontrolou médií by měly být odpolitizovány.
- Formální i neformální vzdělávání v oblasti médií, občanství a politiky by mělo být podpořeno a modernizováno tak, aby odpovídalo současným požadavkům společnosti.

- Možnost obrátit se na nějakou autoritu, která je schopná poskytnout rozumnou radu nebo vysvětlení současné situace a jejích dopadů.
- Současná společnost dělá závěry na základě příslušnosti k určitým skupinám, zatímco skutky jednotlivců zůstávají spíše nepovšimnuty. Každý jednatel by měl být posuzován na základě svých činů bez ohledu na to, ke které skupině patří, a tento přístup by měl být aplikován také médií.
- Strach z neznámého, který je základem většiny nenávistných reakcí, a hysterie, mohou být zmírněny lepším zapojením do komunitních aktivit a kontaktem s jinými kulturami a zvyky.
- Političtí zástupci by měli posílit své schopnosti demokratického vedení, aby mohli občanům poskytnout rady a řešení.

2) Co Ti brání v seznamování se s lidmi z různých kulturních, sociálních, ekonomických, náboženských prostředí, než je to, odkud pocházíš Ty? Za jakých okolností je tato odlišnost pro Tebe přínosem a kdy si myslíš, že jím není?

- Nejvýznamnější překážkou ve styku s lidmi z odlišného kulturního zázemí je nedostatečná znalost společného jazyka. Mělo by být zlepšeno a zintenzivněno jazykové vzdělávání, které je poskytováno ve školách.
- Mladí lidé by měli cestovat, aby poznali lidi z jiných kultur. Prostředky pro překonání dalekých vzdáleností se stále zlepšují, nicméně dostupnější způsoby cestování by podpořily uvedený cíl.
- Mnoho mladých lidí uvádí, že se příliš stydí na to, aby iniciovali první kontakt s cizinci. Tento problém by mohl být zmírněn zkušeným mediátorem (organizací nebo osobou), který by usnadnil setkání mezi skupinami z různých kultur a zajistil by přínos pro všechny strany.
- Lepší znalost zvyků cizích kultur by také byla přínosnou pro ustavení nových propojení mezi skupinami různých kultur. Znalost různých kulturních prostředí by měla být posílena.
- Nedostatečné zdroje
- Obecně si mladí lidé uvědomují, že v současném světě je díky internetu a dopravním prostředkům mnohem méně překážek, které by bránily objevování nových kultur, než kdykoli předtím.
- Současné teroristické útoky jsou v současné době považovány za závažnou překážku propojování lidí z různých kultur. S tímto strachem by mělo být pracováno a na něj reagováno, aby nedošlo k efektu, který teroristé svými činy sledují.
- Interkulturní citlivost a motivace pro mezikulturní dialog a aktivitu by měla být podporována v institucích, kde dochází k formálnímu a neformálnímu vzdělávání.
- Zapojit školy zejména z vesnických oblastí do společenských a globálních aktivit a vzdělávání.
- Spolupráce ministerstev s poradním orgánem mládeže (složeným ze zástupců různých skupin mladých lidí a subkultur) na všech tématech týkajících se mladých lidí.
- Soustředění se na "vnitřní překážky" v komunikaci a vztahu s druhými a jejich překonávání.

3) Setkáváš se s nespravedlivým nálepkováním mladých lidí? Jak bys tomu zamezil/a?

- Média jsou považována za největší zdroj stigmatizování. Aby byl tento problém minimalizován, kontrola by měla začít právě zde, a to tak, že bude kladen důraz na věrohodnost informací.
- Druhým nejčastějším zdrojem stigmatizování jsou školy. Učitelé se tedy nacházejí v nejlepší postavení, aby mohli předcházet stigmatizaci mezi mladými lidmi, ale také té, které je zaměřena proti mladým lidem.
- Vzhledem k tomu, že mnoho respondentů zmínilo, že stigmatizace je běžnou součástí jejich života, bylo by vhodné zahrnout do kurikula příslušné vzdělávací prostředky.
- Názor mladých lidí není někdy brán v úvahu jen kvůli jejich věku. Tento typ chování snižuje sebeúctu mladých lidí a jejich schopnost kriticky myslet. Neměl by být proto podporován, ani na internetu.
- Aby se vyhnuli stigmatizaci, mladí lidé by měli být vychováni ve větší vzájemné blízkosti, zvláště děti, které ještě nemají vytvořené předsudky.
- Znalost je efektivním protiopatřením stigmatizace, zvláště ve formě, kdy stigmatizovaná skupina je představena druhé a je schopna vyvrátit rozšířené představy.
- Každý člověk by měl být souzen na základě jeho činů a ne na základě příslušnosti k určité skupině. Tento přístup by měl být zdůrazňován v médiích i ve školách, abychom se mohli vyhnout stigmatizaci.
- Mezigenerační dialog by měl být běžnou součástí vzdělání, aby se posílily vazby mezi generacemi a zajištěna hladká komunikace a výměna informací vedoucí k lepšímu porozumění.
- Větší veřejná diskuze o tématu – v médiích, školách, v mimoškolním vzdělávání, politické debatě...
- Lidé často stigmatizují sami sebe, např. existuje rozdíl mezi tím, když je člověk aktivní a když je konzument aktivismu. Toto je příklad sebeidentifikačních vzorů, které mohou často vést k zavádějící stigmatizaci, která začíná uvnitř a vede ke stigmatizaci zvenku a k úvahám o pozerství (předstírání).
- Sebestigmatizace a vnější stigmatizace mohou být překonávány neustálými dotazy na důvody, cíle, záměry, abychom pomohli mladým lidem vybudovat si svou opravdovou realitu a koherentní chování. Dalšími interaktivními metodami jsou živé knihovny, kampaně... Měla by se také podporovat osobní tolerance.

4) Co Ti dává pocit příslušnosti k místní komunitě, společnosti a Evropě?

- Mladí lidé se cítí být napojeni na určitou komunitu nebo národ na základě mnoha aspektů, zvláště:
  - Místo narození, území, bydliště
  - Společný jazyk, historie, tradice a zvyky, kultura, hymna, kuchyně
  - Rodina, vztahy, přátelé, podobné chování v komunitě
  - Fandění ve sportu (hokej), používání vlajky během národních svátků a důležitých sportovních zápasů

- Bezpečnost a pocitování bezpečí
  - Způsob, jakým může člověk přispět komunitě, jasná role ve společnosti
  - Lidství, ateismus, demokracie a společné hodnoty
  - Setkávání s ostatními lidmi během různých aktivit
- Mladí lidé se cítí být součástí Evropy, zvláště díky otevřeným hranicím a společným hodnotám
  - Určité množství mladých lidí se necítí být součástí komunity, společnosti, národu a cítí, že jsou napojeni pouze na lidi ve svém okolí a necítí se být odlišní od lidí v Asii nebo Americe.
  - Evropská identifikace je často spojena s vědomím společných změn a problémů.
  - Evropská unie pomáhá identifikovat se s Evropou.
  - Neznamená evropanství skryté určení, které by mohlo být zneužito?

5) Co bys na sobě chtěl/a zlepšit (schopnosti, hodnoty, znalosti, chování a další), abys lépe zvládal/a to, co Ti život přináší a přinese?

- Abychom si poradili se složitou situací, je potřeba dostatečné množství důvěryhodných informací. Vzhledem k tomu, že média a internet jsou největším zdrojem informací, měly by být chráněny a regulovány.
- Interaktivní metody by měly být součástí vzdělávacího programu, aby připravily mladé lidi na reálné životní situace a na to, jak se s nimi vypořádat, např. rolové hry, vzdělávání opírající se o modelové situace apod.
- Vzdělání by mělo poskytnout teoretické znalosti, ale také manuální zručnost, lepší jazykové vybavení atd.
- Obtížné situace mohou být snadno překonány díky osobním dovednostem, jako jsou:
  - Větší sebevědomí
  - Větší odolnost vůči stresu
  - Schopnost myslet pozitivně, kreativně a klidně navzdory výši stresu
  - Odvahu překonávat stydlivost a vystoupit z komfortní zóny
  - Lepší komunikační dovednosti, více asertivity
  - Více znalostí, obdržené vyšší vzdělání
  - Překonávat překážky a neztrácet rozhodnost
  - Posilovat sebedisciplínu, vůli, touhu
  - Malé kroky ke změně – mikrotransformace
- Cestování a seznamování s lidmi je považováno za důležitý zdroj zkušenosti, která je žádaná pro překonávání obtížných situací.
- Sportovní aktivity jsou důležité pro překonávání stresu a spokojenost se vzhledem je také důležitým faktorem pro překonávání obtížných situací.

6) Uvědomuješ si všechny své pozitivní schopnosti, vlastnosti a dovednosti? Víš, co všechno dokážeš a jak? Využíváš naplno svůj potenciál? Pokud ne, co by Ti k tomu pomohlo? A co by k uvědomění si vlastního potenciálu pomohlo ostatním?

- Čím jsou lidé starší, tím mají větší tendenci si myslet, že plně realizují svůj potenciál.
- Aby člověk objevil svůj osobní potenciál, musí vystoupit ze své komfortní zóny a zažít nové věci a aktivity.
- Člověk vystoupí ze své komfortní zóny snadněji, pokud má zdravou sebeúctu a je si jistý sám sebou. Cvičení na posilování zdravého sebevědomí by mohly být součástí běžného vzdělání.
- Potenciál je objevován ve fázích a bylo by rozumné plánovat objevování potenciálu po etapách. Některá cvičení mohou tříbit smysly, paměť atd. Tento trénink by mohl být součástí kurikula.
- Osobnostní testy a diagnózy mohou být využity k tomu, aby bylo možné určit možné způsoby zdokonalování a objevování osobního potenciálu.
- Více informací týkající se budoucí kariéry nebo možnosti vzdělání by mohlo pomoci mladým lidem rozhodovat se o své budoucnosti a vybrat si oblast, ve které chtějí svůj potenciál rozvíjet.
- Někdy je pro objevení svého potenciálu potřeba inspirace. Kontakt mladých lidí s lidmi, kteří jsou inspirativní v určitých oblastech, by mohlo být pro mladé lidi přínosné v tom ohledu, že by jim to pomohlo překonat strach z neznáma a vystoupit ze své komfortní zóny.
- Objevování potenciálu by se nemělo zaměřovat na jediný cíl jako je např. zaměstnání, jinak by to mohlo vést k nevyváženému jednostrannému osobnímu rozvoji.
- Práce s mládeží by měla být podporována dostatečným množstvím zdrojů, aby se mohla vyvíjet podle potřeb mladých lidí.
- Systém by měl obsahovat mechanismy, které se zaměřují na motivování mladých lidí, aby posilovali vlastní efektivitu.
- Práce na rozvoji společenských a osobnostních dovednostech jako např. určit si svou cestu, být vyslyšen, dodržovat závazky, umírněnost, fair play, být trpělivý, milý, dodržovat pravidla, žárlivost/závistivost, komunikační dovednosti, čestnost, být schopný se sebevzdělávat, soustředění...
- Fyzická forma
- Stát se mentorem nebo koučem pro ostatní (pomáhat sobě i druhému v rozvoji a osobnostním růstu).